

τον, ἔνεκα τῶν παντοίων πληροφοριῶν τὰς ὁποίας παρέχει περὶ τοῦ δούλου γένους.
Ἡ συγγραφεὺς μετὰ πολλῆς εὐσυνειδησίας ἐπεδόθη εἰς τὸ ἔργον, ἀφοῦ πρῶτον ἐμελέτησε πᾶσαν τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν καὶ ἐζήτησε νὰ ταυτίσῃ τὰ ἀμφιβαλλόμενα καὶ νὰ σχολιάσῃ τὰ χρῆζοντα ἐρμηνείας. Ῥίπτει ἄπλετον φῶς καὶ με κριτικὸν πνεῦμα ἀξιολογεῖ τὰ ἐξιστορούμενα εἰς ἐμπεριστατωμένην εἰσαγωγὴν (σελ. 5—26). Τὸ ἐκδιδόμενον γαλλικὸν κείμενον περιλαμβάνεται εἰς τὰς σελ. 29—88. Ἀκολουθεῖ βιβλιογραφία (σελ. 91—97) καὶ πολύτιμοι πίνακες (σελ. 101—108).

A. Δ. KOMINHS

* *

ΜΑΝΟΛΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ, **Μικρὴ Νεοελληνικὴ Γραμματικὴ**, β' ἐκδ.
μὲ βελτιώσεις, Ἰδρυμα Μ. Τρ., Θεσσαλονίκη 1975 σχ. 8 μ. σελ. 203.

Τὸ βιβλίον αὐτὸ ἐξεδόθη εἰς α' ἐκδοσιν τὸ 1949, τῶρα ὅμως τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος Μ. Τ. προβαίνει εἰς ἀναθεωρημένην ἐκτύπωσιν αὐτοῦ διὰ τὰ διορθωθῶν τὰ λάθη του καὶ νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὶς γλωσσικὰς τάσεις τῆς σύγχρονης Κοινῆς ΝΕ γλώσσας. Τοῦτο ἀποτελεῖ κυρίως σύνοψιν τῆς γλωσσικῆς πραγματείας, ἣν ἐξέπλησεν ὁ Μ. Τρ. τὸ 1939—40 ὑποκινήσει τοῦ Ἰω. Μεταξᾶ διὰ λόγους ἐπιστημονικούς. Κατὰ τὴν κατοχὴν ἐν ἐποχῇ δυστυχίας, δυσπραγίας καὶ ἀνεργίας ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν συντακτῶν του τὰ λάβρον ἀμοιβὴν τινα, διετάχθη ἢ ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ Διδ. Βιβλίων ἐκδοσὶς τοῦ ἔργου. Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἐκδόσεως του ἀποτελεῖ καὶ τὴν μόνην σχέσιν του πρὸς τὸ Κράτος, ὑπὸ οὐδεμιᾶς δὲ ποτε ἀρμοδίας Ἀρχῆς υἰοθετήθη τὸ περιεχόμενον του. Ταῦτα πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως, ἐπειδὴ γράφεται εἰς τὸν πρόλογον ὅτι «ἀπὸ πολλοὺς ὀνομάσθη Κρατικὴ». Ἡ Γραμματικὴ τῆς Δημοτικῆς τοῦ Μ. Τ. ἐγρᾶφη πρὸς σκοποὺς ἐπιστημονικούς καὶ ὄχι κρατικούς, ἐτέθη ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν ἐπιστημόνων καὶ ἐδέχθη ἀφθονίαν κρίσεων. Τώρα κατὰ πόσον ἔχει δικαίωμα τὸ Διοικ. Συμβούλιον ἐνὸς σωματείου νὰ τροποποιῇ τὰς ἀπαξ διατυπωθείας ἐπιστημονικὰς γνώμας νεκροῦ συγγραφέως εἶναι ἄλλο ζήτημα. Εἶναι προφανὲς ὅμως ὅτι αὐτὴ «ἢ προσαρμογὴ» ἔχει σκοπὸν νὰ προωθῆσῃ τὸ προσηρμοσμένον τοῦτο ἔργον εἰς τὴν θέσιν Γραμματικῆς πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων. Ἄν τοῦτο ὄντως ἐπιτευχθῇ, δέον νὰ σημειωθῶν καὶ αἱ ἀντενδείξεις.

Τὰ ἔθνη τὰ σεβόμενα τὴν πνευματικὴν των ὑπόστασιν ἀποφεύγουν τὸν βιασμὸν τῆς γλωσσικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς των παραδόσεως. Ἡ Γαλλία τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ' διὰ τοῦ Ῥισελιᾶ ἔδωκεν ἐντολὴν καὶ ὁδηγίαν τὸ 1634 εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν νὰ συντάξῃ τὴν Γραμματικὴν τῆς Γαλλικῆς γλώσσας. Καὶ ἡ Ἀκαδημία ἐκτιμῶσα τί εἶναι ἔθνος καὶ τί γλῶσσα τοῦ ἔθνους εἰργάσθη μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ὑπομονὴν καὶ μὲ σύστημα ἐπὶ τριακόσια συνεχῆ ἔτη διὰ νὰ ἐκδώσῃ τὴν Γραμματικὴν τῆς Γαλλικῆς Γλώσσας τὸ 1933. Αὕτη ἐκωδικοποίησε τὸ τυπικὸν τῆς ἀβιάστως χρησιμοποιομένης ὑπὸ ὅλων τῶν Γάλλων γραπτῆς καὶ προφορικῆς γλώσσας. Ἐνῶ ἐδῶ ὁ Μ. Τρ. συνέγραψεν ἐντὸς 1—2 ἐτῶν πραγματείας τῆς γλώσσας τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ παραδόσεων, αὐτὴν δὲ τὴν συντέμνει καὶ τὴν τροποποιεῖ καὶ τὴν «προσαρμόζει» ἐν σωματεῖον καὶ τὸ κατασκευάσμα αὐτὸ ζητεῖται νὰ βαπτισθῇ Γραμματικὴ τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας. Ποία διαφορὰ!

Προκύπτει ὅμως καὶ ζήτημα ἠθικῆς τάξεως, ὅταν τὸ πρωτότυπον ἔχη τίτλον

Νεοελληνική Γραμματική τῆς Δημοτικῆς, ἡ δὲ ἐπιτομὴ τοῦ πρωτοτύπου τιτλοφορεῖται Νεοελληνική Γραμματική. Ἐκτός ἐάν ἰσχυρισθοῦν οἱ διενεργήσαντες τὴν μεταβολὴν ὅτι ἡ παράλειψις τῆς εἰδοποιοῦ διαφορᾶς δὲν ἔχει σημασίαν. Ἀλλὰ τοιοῦτος ἰσχυρισμὸς θὰ ἦτο λογικῶς ἀστήρικτος.

Ἡ γενομένη αὕτη ἀλλαγὴ τῶν ὄρων, ἡ τόσον προφανής, δὲν φαίνεται νὰ ἔγινεν ἄνευ ὑπολογισμοῦ. Παρὰ τὸ περίτεχνον καὶ τὸ ἀθόρυβον τῆς ἀτόπου ἀλλαγῆς τοῦ τίτλου ἐγένετο αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη νὰ ἐνισχυθῇ καὶ θεωρητικῶς κατὰ τρόπον πάλιν ἀθόρυβον καὶ τὸ καλῶς ἔχειν τῆς ἀλλαγῆς. Καὶ τοῦτο ἐπιχειρεῖται εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

Ὅντως εἰς τὸν ἐπίλογον, σελ. 195 ἐν § 9, διακηρύσσεται : «Στὴν ἴδια γλῶσσα (τὴν Ἑλληνικὴν) στὴ νεώτερῇ τῆς μορφῇ ἔχει ἐκφρασθῆ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μετὰ δημοτικὰ του τραγούδια, τίς παραδόσεις του καὶ τίς παροιμίαις του, τὴν ἴδια πού καλλιεργήθηκε καὶ διαμορφώθηκε ἀπὸ τὴν ἐντεχνη λογοτεχνία». Διακηρύσσεται δηλαδὴ (ὀρθῶς) ὅτι στὴ Νεοελληνικῇ γλῶσσᾳ περιλαμβάνονται καὶ οἱ νεώτεροι συγγραφεῖς, δηλ. Μηνιάτης κλπ., ἐκδόσεις Βενετίας καὶ ἐκδόσεις ΙΖ', ΙΗ', ΙΘ' καὶ Κ' αἰῶνος. Τὰ διακηρυσσόμενα ὅμως εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τελούμενα, διότι ἡ κρινόμενη ΝΕ Γραμματικὴ διαμορφώνει κανόνες μόνον διὰ τοὺς τύπους τοὺς περιλαμβανομένους εἰς τὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ ἀφηγήματα καὶ ἄγνωστὰ προϊόντα τῆς ἐντεχνης λογοτεχνίας. Καὶ ὁ μὲν Μανόλης Τ. ἦτο εἰλικρινῆς λέγων Γραμματικὴ τῆς Δημοτικῆς, τὸ κρινόμενον βιβλίον ὅμως μετὰ τὸν τίτλον του διενεργεῖ Ἀλχημείαν.

Ταῦτα ὡς πρὸς τὰ στοιχεῖα ταυτότητος τῆς Μικρῆς Ν. Γ. Ἀλλὰ ἄς ρίψωμεν ἓνα βλέμμα εἰς τὸν ἐπίλογον τοῦ βιβλίου, τὸν ἐκφράζοντα τὰς ἀρχιτεκτονικὰς βάσεις τοῦ βιβλίου. Ἐκεῖ γράφεται ἐν σελ. 195 § 3 «Ἡ Κοινὴ αὕτη γλῶσσα γεννήθηκε ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον, τὸ ἰδίωμα πού μιλοῦσαν στὴν Ἀττικὴ τὴν κλασσικὴ ἐποχῇ, 5.—4. αἰῶνα π. Χ.». Αὐτὰ εἶναι ἀσαφῆ καὶ ἀόριστα, ἐνῶ ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Δ. Σ. πού εὐθύνονται διὰ τὸν πρόλογον καὶ τὸν ἐπίλογον, πρόσωπα ὑψηλῆς ἐπιστημονικῆς στάθμης, ἀνέμενέ τις καθαρωτέρας πληροφορίας. Διότι ἔτσι θὰ νομίση ὁ ἀναγνώστης ὅτι οἱ Πέρσαι, Ἰνδοί, Μικρασιάται, Ἑβραῖοι καὶ Αἰγύπτιοι ἤρχισαν νὰ ὀμιλοῦν καὶ νὰ γράφουν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ Λυσίου καὶ τοῦ Πλάτωνος ἐξ ἐνθέου ζήλου κινούμενοι. Ἐνῶ ὄφειλε νὰ ἐξηγηθῇ ὅτι ὅλοι οἱ κατακτηθέντες βάρβαροι ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποδεχθοῦν εἰς τὰς δημοσίας των σχέσεις τὴν γλῶσσαν τοῦ κατακτητοῦ. Ἦτο δὲ ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τῶν Μακεδόνων ἢ Ἀττικὴ τοῦ τέλους τοῦ Δ' αἰῶνος. Ὡνομάσθη δὲ Κοινὴ, διότι τότε ἀκριβῶς καὶ οἱ Ἑλλαδικοὶ Ἕλληνες κοὶ οἱ ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου Ἕλληνες ἐνταχθέντες πολιτικῶς καὶ οἰκονομικῶς εἰς τὸ παγκόσμιον κράτος τοῦ Ἀλεξάνδρου, τῶν διαδόχων καὶ τῶν Ἐπιγόνων ἠναγκάσθησαν καὶ αὐτοὶ ἀπαξάπαντες νὰ χρησιμοποιήσουν μαζὶ μετὰ τοὺς βαρβάρους ὡς γλῶσσαν τῶν συναλλαγῶν των τὴν Μακεδονικὴν ἀττικὴν τῆς ἐποχῆς, ἐνῶ πρότερον ἐξεφράζοντο ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διάλεκτον ἕκαστος.

Ἐάν στοχασθῇ κανεὶς, ὅτι ἡ Κοινὴ αὕτη, ἡ ἀρκετὰ διάφορος ἀπὸ τὴν ἀττικὴν τοῦ Ε' αἰ., περιπεσοῦσα εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ βάρβαρα χεῖλη ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, διεμορφώθη ἀβιάστως ἐντὸς μιᾶς ἢ δύο γενεῶν εἰς ἐν θαυμασίον ὄργανον ἐκφράσεως, ὡς δεικνύει ἡ μετὰφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα, χωρὶς νὰ ὀδηγηθῇ ἀπὸ καμμίαν Γραμματικὴν, θὰ σκεφθῇ : Διατί οἱ καλοὶ αὐτοὶ Θεσσαλονικεῖς Σύμβουλοι δὲν ἀφίνουν τὴν γλῶσσαν νὰ προχωρήσῃ μόνη τῆς, ὅπως τότε, ὅπως εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅπως εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς συμβαίνει μετὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν γλωσσῶν, καὶ θέλουν σῶναι καὶ καλὰ νὰ μᾶς ὀρίσουν τοῦ λόγου τους νὰ ὀμιλῶμεν καὶ νὰ γράφωμεν ὅπως αὐτοὶ θέλουν ;

Καὶ τί θέλουν ; Ἴδου τί θέλουν καὶ ὀρίζουν :

Νὰ μὴ λέγωμεν μακρὰ συλλαβή, ἀλλὰ μακρόχρονη. Οἱ μαθηταὶ δλων τῶν αἰώνων ἔλεγον συλλαβὴ μακρὰ καὶ βραχεῖα. Ἐπὶ τὰρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ λέγουν μακρόχρονη καὶ . . . Νὰ μὴ λέγωμεν αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι, ἀλλὰ ἰδιόπαθεσ ἀντωνυμίαι. Νὰ μὴ λέγωμεν στοιχεῖα τῆς ἀλφαβήτου, ἀλλὰ ψηφία. Ὅχι σημεῖα, ἀλλὰ ὀρθογραφικὰ σημάδια. Ὅχι «ὁ ἥλιος ἔβασίλεψε» πού τὸ τραγουδοῦσαν μελωδικὰ παλαιότερον οἱ τυφλοὶ ἐπαῖται, ἀλλὰ ὁ ἥλιος βασίλεψε. Ὅχι διεθνῆς γλῶσσα, ἀλλὰ διεθνική. Αὐτὰ εἶναι ὀλίγα δείγματα τοῦ τί θέλουν καὶ ἐπιβάλλουν οἱ κ.κ. Σύμβουλοι τοῦ Ἰδρύματος Μανόλη Γ.

Ποῦ ὀδηγεῖ ὁμως αὐτὴ ἡ ἱστορία; Ἀξίζει νὰ τὸ σκεφθῶμεν σοβαρῶς: Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἔχει γλῶσσαν, ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου μέχρι τοῦ 500 μ. Χ. διαθέτει 90 ἑκατομμύρια λέξεις στατιστικοῦ ὑπολογισμοῦ κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἠλεκτρονικῶς συγκροτουμένου Ἐθναροῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης τοῦ Πανεπιστημίου Irvine. Ὅλος ὁ λεξικολογικὸς αὐτὸς πλοῦτος διατηρεῖται εἰς τὰ βιβλία τῶν Ἐπιστημῶν, τῶν Τεχνῶν, τῆς Ἐθροσκείας καὶ τοῦ λόγου. Καὶ αἱ λέξεις αὐταὶ κατὰ μέγα μέρος ἀποτελοῦν ὄρους ἱατρικούς, φυσικῆς, χημείας, μαθηματικῶν, φιλοσοφίας, ἐκκλησίας κλπ. εὑρισκομένους σήμερον ἐν χρήσει. Δι' αὐτοὺς τοὺς ὄρους πού τοὺς μεταχειρίζεται συνεχῶς τὸ ἔθνος ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι σήμερον μέσω τῆς αὐτομάτως διὰ τῶν αἰώνων διαμορφώσεως καθαρουόσης (καὶ μάλιστα τοὺς ἱατρικούς, μαθηματικούς καὶ ἄλλους ἐπιστημονικούς ὄρους τοὺς μεταχειρίζονται αὐτοσίλους καὶ ὅλα τὰ Δυτικὰ ἔθνη), ὅλον αὐτὸν τὸν ἔθναρον ἑκατομμυρίων ὄρων μᾶς λέγουν οἱ Σύμβουλοι τῆς Μικρῆς Γραμματικῆς νὰ τὸν μεταρρυθμίσωμεν καὶ νὰ τὸν προσαρμόσωμεν σύμφωνα μὲ τὰς ὑποδείξεις των, εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἰδικοῦ των γούστου.

Καὶ ποία εἶναι ἡ ἰδικὴ των γλῶσσα; Μᾶς τὸ λέγουν οἱ ἴδιοι εἰς τὸν πρόλογον. Ἐπὸ τὸ 1949 πού συνετάγη τὸ πρῶτον ἡ Μικρὴ Γραμματικὴ ἕως τὸ 1975 τὸ Συμβούλιον ἠναγκάσθη, γράφουν, νὰ τὴν ἐκτυπώσῃ «ἀπὸ τὴν ἀρχὴ» διὰ νὰ διορθωθοῦν τὰ λάθη του καὶ νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὴς σύγχρονες γλωσσικὰς τάσεις. Φαντασθῆτε Κράτος, τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰταλίαν κλπ. νὰ προσαρμόζῃ κάθε 25 ἔτη τὴν γλῶσσαν πού διδάσκει εἰς τὸν λαόν του κάθε φοράν μὲ διάφορον Γραμματικὴν. Δηλαδή ἡ Μικρὴ Γ. θέλει νὰ κάμῃ τὰ Ἑλληνόπουλα νὰ κυλοῦν τὸν λίθον τοῦ Σισύφου.

Οἱ μεγαλύτεροι φιλόλογοι τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁ Κοραῆς, ὁ Δημ. Βερναρδάκης, ὁ Γ. Χατζηδάκης καὶ ὁ Ν. Πολίτης ἐξώρρισαν τὸ ἔθνος νὰ μορφώσῃ τὴν νέαν γενεάν του μὲ τὴν Καθαρεύουσαν. Ὁ δὲ ἐξ αὐτῶν Δ. Βερναρδάκης ἀνατρέπων τὸν Κρουμβάχερ διὰ περισπουδάστου πραγματείας (ἰδὲ ΠΛΑΤΩΝ ΙΒ' (1960) σ. 183—205) καὶ βλέπων πού ὠθεῖται τὸ ἔθνος μὲ τὰς γλωσσικὰς ἀκρότητας ἔγραψεν ὅτι, ἐὰν ἐγνώριζε εἰς τοίους γλωσσικούς παραλογισμοὺς θὰ ὠδήγουν αἱ ἐπικρίσεις του κατὰ τῶν ἄκρων ἀττικιστῶν «θὰ ἔθραυε τὸν κάλαμόν του». Σήμερα τὸ ἔθνος ἔχει περιπέσει εἰς τὴν ἐπήρεια ἀνεπαρκῶν ἐπιγόνων καὶ κινδυνεύει νὰ φθεῖρῃ τὰς βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ νέα γενεὰ τῶν σχολείων θὰ οἰκοδομήσῃ τὸν πνευματικὸν τῆς κόσμον.

Ἡ «ἠμοτικὴ γλῶσσα» εἶναι ἰδικὴ μας, ἡ μητροδίδακτος, ἡ λίγκουα βερνάκουλα, ἡ ἀργκῶ, τὸ πατοῶ, τὸ διαλέκτ τῆς γλώσσης μας πού τὸ μεταχειρίζομεθα ἀνεπισήμως, προχειρῶς καὶ ἀμελῶς κατ' ἴδιαν.

Ἡ γλῶσσα τοῦ ἔθνος ὁμως, ἡ ὁποία μὲ κανόνας σταθερούς, αὐτοκαθιερωθέντας διὰ μέσου τῶν αἰώνων, θὰ πειθαρχήσῃ τὴν σκέψιν καὶ θὰ ὀδηγήσῃ ἀταλαντεύτως εἰς ὀρθήν, σαφῆ, ἀκριβῆ, πλήρη καὶ κομψὴν ἔκφρασιν, εἶναι ἐπίσης καὶ κατὰ μείζονα λόγον ἰδικὴ μας. Εἶναι ἐκείνη πού καθιερώθη μόνη τῆς, τὸ ἀμάλαγμα τὸ προελθὸν ἐκ τῶν κοινῶν πνευματικῶν προσπαθειῶν γενεῶν ἀπειραρίθμων,

τὴν ὁποῖαν παρέλαβον αἱ προηγούμεναι ἡμῶν γενεαί, τὴν ὁποῖαν χρησιμοποιοῦμεν καὶ ἡμεῖς καὶ τὴν ὁποῖαν τινὲς θέλουν τώρα νὰ τὴν τροποποιήσουν κατὰ τὰς προσωπικὰς των ὑποδείξεις ὡς οἱ κύριοι Σύμβουλοι τοῦ Ἰδρύματος.

Ὡς πρὸς τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ βιβλίου ἡ κρίσις δὲν δύναται νὰ ἀγνοήσῃ ὅτι τοῦτο ἔχει ἀξιώσεις διδακτικοῦ βιβλίου. Ἐπομένως δέον νὰ κριθῆ ὡς τοιοῦτον. Εἰς τὰς ὁδηγίας τοῦ ἐπισημοῦ προγράμματος τοῦ Γαλλικοῦ Ὑπουργείου Παιδείας διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Γραμματικῆς γράφεται: «Ἡ γλῶσσα ποῦ μεταχειρίζονται τὰ παιδιὰ ὅταν ἔρχονται εἰς τὸ σχολεῖον εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀνακολουθίας καὶ ἀσυνεπείας καὶ ἀπὸ στοιχεῖα τῆς ἀργοῦ τῆς συνοικίας, τοῦ πατοῦ τοῦ χωρίου καὶ τοῦ ντιαλέκτ τῆς ἐπαρχίας. Ἐργον τῶν διδασκάλων εἶναι νὰ μεταδιδάξουν τὰ παιδιὰ εἰς τὴν ὀρθὴν Γαλλικὴν, εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Βολταίρου καὶ τοῦ Ρακίνα». Ὅλαι αἱ γλῶσσαι τοῦ κόσμου διδάσκουν τοὺς νέους των νὰ ἐκφράζονται συμφώνως μὲ τὰ ἀρίστα πνευματικὰ προϊόντα τῶν ἀρίστων δημιουργῶν των. Ἡ Μικρὴ Γρ. κάμνει τὸ ἀντίθετον. Διδάσκει εἰς τὰ παιδιὰ αἰσθητικῶς ἀπαράδεκτους ἐκφράσεις, αἱ ὁποῖαι κατὰ μὲν τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τοῦ ἐπὶ αἰῶνας ἀναλφαβητισμοῦ τοῦ Ἔθνους ἦσαν φυσικαί, εἰς τὴν σημερινὴν ὅμως ἐποχὴν ἀνόδου πνευματικῆς καὶ αἰσθητικῆς τοῦ λαοῦ μας εἶναι ἀπαράδεκτοι καὶ δὲν ἔχουν θέσιν εἰς τὸ διδακτικὸν βιβλίον τῆς γλώσσης. Παραδείγματα: Οὐστ, γριά-, μαστρο-, μπαρμπα-, κυρά-, κοκκινομύτα, μαντιλοῦσα, τσαχπίνης, μυταράς. Βεβαίως εἰς ἔν διήγημα ἔχουν τὴν θέσιν των αἱ λέξεις αὐταί, εἰς τὴν Γραμματικὴν ὅμως ὡς παραδείγματα, ποῦ ἔχουν θέσιν ὑποδείγματος πῶς νὰ ἐκφράζεται ὁ μαθητῆς, αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτον, διότι αἱ λέξεις αὐταί εἶναι ὑποδείγματα ἀπειροκαλίας καὶ χονδροκοπιᾶς. Περαιτέρω διερωτᾶται τις διατι ἡ ἀπόστροφος, φερομένη ὡς θηλυκὴ ἀπὸ τῶν σχολίων τοῦ Διονυσίου τοῦ Θρακῆς μέχρι σήμερον, γίνεται ἀρσενικὴ τώρα. Διατι τὸ βιβλίον κατέπνιξε τὰς προθέσεις σύν, ἀνά, περί, ὑπὸ ἀμφί; Δὲν τὰς ἀναφέρει κἄν οὐδὲ εἰς αὐτάς ποῦ χαρακτηρίζει ὡς «ἀπαρχαιωμένες». Ἐπίσης ἐδῶ κατὰ πρωθύστερον τρόπον διδασκαλίας μεταβαίνει ἀπὸ τὸ σὲ εἰς τὸ εἰς καὶ ἀπὸ τὸ γιὰ εἰς τὸ διὰ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ἡ Μικρὴ Γρ. δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ παραγγείλωμεν ἕνα γλυκὺν βραστόν, διότι δι' αὐτὴν ὁ τύπος γλυκὺς δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Νεοελληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἔντεχνη λογοτεχνία της.

Εἶναι ὅμως περιττὸν νὰ ἐξετάσῃ τις εἰς τὰ καθέκαστα τὸ βιβλίον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἀντιφάσκει κατὰ τὸν τίτλον καὶ τὴν οὐσίαν του πρὸς τὴν ἐν ἐπιλόγῳ καὶ προλόγῳ διακηρυσσομένην προσωπικότητά του. Εἶναι ἄσχετον πρὸς τὴν Νεοελληνικὴν γλῶσσαν τοῦ Ἔθνους καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀποτελεῖ εἰ μὴ αὐθαίρετον πρρχάραξιν καὶ παραφθορὰν τῆς γραπτῆς γλώσσης τοῦ Ἔθνους. ὡς αὕτη ἀπὸ δύο αἰῶνων ἔχει καθιερωθῆ καὶ ἡ ὁποία μόνη ἔχει τίτλους ἔθνικους καὶ πιστοποιητικὰ ταυτότητος. Τῆς γλώσσης ταύτης ἡ περαιτέρω διαμόρφωσις ἀνήκει εἰς τὸ Ἔθνος, καὶ ὄχι εἰς οἰονδήποτε Συμβούλιον σωματείου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ